

Hvad betyder kompensationsprincippet i praksis?

Nogle borgere kontakter DUKH, fordi de ikke mener, at de bliver fuldt kompenseret for de udgifter, som deres varigt nedsatte funktionsevne medfører, og disse borgere er i tvivl om, hvad kompensationsprincippet egentlig betyder i praksis.

Handicappolitiske principper

Dansk handicappolitik er bygget op omkring fire grundprincipper, som danner baggrund for den lovgivning, som anvendes, når en borger med en nedsat funktionsevne søger om en handicapkompenserende ydelse hos kommunen. Det drejer sig om:

- ligebehandlingsprincippet,
- solidaritetsprincippet,
- sektoransvarsprincippet og
- kompensationsprincippet.

Alle 4 principper er omtalt på Social- og Indenrigsministeriets hjemmeside, se nederst, og Ankestyrelsen har i Nyt fra Ankestyrelsen, nr. 5 oktober 2015, i en artikel, redegjort nærmere for kompensationsprincippet. Af artiklen fremgår blandt andet følgende:

”Servicelovens bestemmelser om ydelser til børn og voksne indeholder et kompensationsprincip. Efter det skal borgere med en betydelig funktionsnedsættelse i videst muligt omfang kompenseres for følgerne af funktionsnedsættelsen og stilles lige med andre borgere. Borgere med betydelig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer skal – så vidt som muligt - have mulighed for at leve og udfolde sig som andre. FN’s Handicapkonventions artikel 3 indeholder en række generelle principper. Et af dem er kompensationsprincippet, som også er udtryk for et lighedsprincip.

Kompensationsprincippet tager udgangspunkt i, at behovet for compensation er forskelligt fra menneske til menneske og fra handicap til handicap.”

Kompensationsprincippet anvendes således sammen med principper fra internationale konventioner. Det er nærmere beskrevet i kapitel 1 i vejledning om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven, se nederst.

Kompensationsprincippet i praksis

Kompensationsprincippet er et grundlæggende princip for handicappolitikken. Det er også et princip, som der kan henvises til i konkrete enkeltsager. Her følger nogle eksempler på principafgørelser inden for servicelovens område, hvor Ankestyrelsen bl.a. henviser til kompensationsprincippet i begrundelsen for de konkrete afgørelser.

I principafgørelse C-23-03 lagde Ankestyrelsen vægt på kompensationsprincippet som en afgørende faktor ved tilkendelse af tabt arbejdsfortjeneste efter servicelovens § 42. Principafgørelsens resume:

”Ankestyrelsen fandt på baggrund af en konkret vurdering, at der kunne ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste i en afgrænset periode, indtil en handicappet søn kunne blive optaget i en center-skolefritidsordning.

Ankestyrelsen fandt dog ikke, at der kunne ydes hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste alene med henvisning til, at der var ventetid på optagelse i skolefritidsordningen.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at kommunen ikke havde peget på et alternativ til den nødvendige voksenstøtte til sønnen. Ankestyrelsen lagde herefter vægt på kompensations-princippet, hvorefter familier med børn med handicap skal kompenseres for følgerne af barnets nedsatte funktionsevne og at sønnen, ifølge udtalelser fra psykolog og psykiater, ikke - uanset sin alder - ville kunne være alene uden voksenstøtte.”

Principafgørelse C-6-07 vedrører hjælp til merudgifter i forbindelse med boligskit, uddrag af principafgørelsen:

”Ankestyrelsen lagde vægt på, at det fulgte af servicelovens bestemmelse om hjælp til boligskit sammenholdt med kompensationsprincippet, at kommunen skulle yde hjælp til betaling af de merudgifter, der vedrørte anskaffelsen af en ny bolig.”

Principafgørelse 69-16 omhandler tabt arbejdsfortjeneste, uddrag af principafgørelsen:

”Inden for serviceloven gælder et kompensationsprincip. Kompensationsprincippet medfører, at forældre til et barn eller en ung med nedsat funktionsevne i videst muligt omfang skal kompenseres for følgerne af barnets eller den unges nedsatte funktionsevne. Det vil sige, at forældrene skal kompenseres for tabt arbejdsfortjeneste i forbindelse med det fravær, der er en følge af barnets eller den unges nedsatte funktionsevne. Der kompenseres ikke for fravær og dermed indtægtstab, som modsvarer det fravær, som også forældre til børn uden nedsat funktionsevne på samme alder må påregne. Fraværet skal have et betydeligt omfang.”

Folketingets Ombudsmand har i FOU nr. 2005.448 udtalt sig om kompensationsprincippet, se nederst.

Kompensationsprincippet kan således inddrages i lovfortolkningen, når kommunen og Ankestyrelsen skal foretage en konkret og individuel vurdering i den enkelte sag. En borger kan endvidere henvise til princippet i sin ansøgning om en kompenserende handicapydelse, f.eks. hvis lovgivningen er lidt uklar.

Vurderingsgrundlag

Når en borger skal kompenseres for sin nedsatte funktionsevne, skal kommunen ind og se på borgerens konkrete behov og vurdere det i forhold til ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation. Det fremgår bl.a. af § 5 i merudgiftsbekendtgørelsen.

Af samme bestemmelse fremgår det, at de udgifter til den daglige livsførelse, som borgeren selv ville have afholdt, hvis der ikke havde foreligget særlige omkostninger på grund af den nedsatte funktionsevne, skal afholdes af den pågældende selv.

Hvilke krav der kan stilles til en ægtefælle og andre husstandsmedlemmer ved ydelser efter serviceloven, kan du læse mere om i DUKHs Praksisnyt nr. 46, se link nederst.

Ikke ret til kompensation krone for krone

Af principafgørelse 3-19 fremgår følgende:

”Kompensationsprincippet giver ikke et krav på ubetinget kompensation. Hjælp og støtte efter serviceloven kan alene bevilges efter en vurdering af formålet med den ansøgte hjælp og ud fra en konkret og individuel vurdering af borgerens samlede situation, behov, funktionsevne og ressourcer i husstanden”.

I høringsnotat af 21.12.2011 til lovforslag L 72, om forhøjelse af ydelsesloftet for tabt arbejdsfortjeneste skrev Socialministeriet:

”I forhold til kompensationsprincippet bemærkes, at dette princip giver adgang for borgere med funktionsnedsættelse til at få stillet handicapkompenserende ydelser til rådighed. Princippet giver derimod ikke ret til kompensation krone for krone. Ordningen med hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste er dermed i overensstemmelse med kompensationsprincippet, selv om der er et loft over størrelsen på den ydelse, der udbetales.”

Men kompensation i videst muligt omfang

I principafgørelse C-19-07 har Ankestyrelsen fastslået, at der skal ske kompensation i videst muligt omfang. Uddrag af afgørelsen:

”Ankestyrelsen lagde vægt på, at behovet for hjælp til dækning af merudgifter ... skulle vurderes i forhold til ikke-handicappede på samme alder og i samme livssituation samt på det indenfor socialretten gældende kompensations-princip. Ifølge dette princip skal personer med nedsat funktionsevne i videst muligt omfang kompenseres for de merudgifter, der følger af den nedsatte funktionsevne.”

Ingen overkompensation

Kompensationsprincippet indebærer selvfølgelig ikke, at der må ske overkompensation.

Af principafgørelse 40-19 fremgår blandt andet følgende:

”Ved vurderingen af, om et forbrugsgode udelukkende vil fungere som et hjælpemiddel, tages der udgangspunkt i kompensationsprincippet, hvorefter personer med varigt nedsat funktionsevne i videst muligt omfang skal kompenseres for følgerne af deres nedsatte funktionsevne. Har forbrugsgodet også en forbrugsgodeværdi for den handicappede, kan det ikke bevilges som et hjælpemiddel.”

Afrunding

Kompensationsprincippet indebærer, at en borger med nedsat funktionsevne skal kompenseres for følgerne af den nedsatte funktionsevne i videst muligt omfang. Princippet kan anvendes konkret, når

kommunen skal vurdere, hvilket hjælp en borger med nedsat funktionsevne skal tildeles. Princippet indebærer dog ikke, at borgeren har ret til kompensation krone for krone.

Hvis du er interesseret i at læse mere omkring lovgrundlaget og Ankestyrelsens principafgørelser, kan du læse mere på Retsinformation.dk

I dette Praksisnyt er henvist til:

[Vejledning om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven, nr 9347 af 28/03/2017](#)

[Social- og Indenrigsministeriet, de danske grundprincipper på handicapområdet](#)

[Nyt fra Ankestyrelsen nr. 5, oktober 2015, artikel om kompensationsprincippet](#)

[Udtalelse fra Folketingets Ombudsmand om kompensationsprincippet, FOU nr. 2005.448](#)

[Bekendtgørelse om nødvendige merudgifter ved den daglige livsførelse, nr 1248 af 13/11/2017](#)

Ankestyrelsens principafgørelser:

[C-23-03 om tabt arbejdsfortjeneste - udviklingsforstyrrelse - fobisk angst - sektoransvarlighed - venteliste - skolefritidsordning – kompensationsprincip](#)

[C-6-07 om boligsift - handicap - ejerbolig - kompensationsprincip - merudgift - finansiering – huslejeindtægt](#)

[69-16 om tabt arbejdsfortjeneste - enkelt dage – kontrolbesøg - handicappet barn](#)

[3-19 om kompensationsprincippet - fælles husstand/bolig - samlede situation - praktisk hjælp - borgerstyret personlig assistance – håndsrækninger](#)

[C-19-07 om istandsættelse - maling - merudgifter ved forsørgelsen - nyindkøbt hus - anlæg af have](#)

[40-19 om hjælpemidler - forbrugsgoder - transport i nærområdet - el-køretøj – cykel](#)

Derudover:

Praksisnyt nr. 46: Hvilke krav kan der stilles til en ægtefælle og andre husstandsmedlemmer ved ydelser efter serviceloven m.v.?,